

VERSLAG GOAB-KRING ZUID OOST

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Zuid-Oost, die plaatsvond op 4 december 2025 van 13.30 – 15.30 uur.

Er waren 34 beleidsambtenaren aanwezig namens 34 gemeenten, 1 vertegenwoordiger van OCW (Maarten Faber) en 2 kenniskringleiders (Hanneke Baukema en Anja de Rooij).

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Financiën GOAB 2026 en verder
4. Peuter-kleuter groepen en vve
5. In de etalage: vragen of goede voorbeelden
6. GOAB qua beleid: stilte voor de storm
7. Evaluatie en afronding

NIEUWS GOAB

Deel 1 Kamerbrieven

Kamerbrief 15 sept over kinderopvang-stelsel

Doel en achtergrond

Het kabinet maakt een fundamentele hervorming van het financieringsstelsel van kinderopvang om de stelselcomplexiteit, terugvorderingen en onzekerheid uit het oude systeem (kinderopvangtoeslag) te verminderen.

Belangrijkste doelen: eenvoudiger stelsel, zekerheid voor ouders, betaalbaarheid verhogen, en het stimuleren van arbeidsparticipatie van ouders én de ontwikkeling van kinderen.

Kernpunten van het nieuwe stelsel

Een hoge inkomensafhankelijke vergoeding voor werkende ouders, waardoor de vergoeding los staat van het inkomen.

De vergoeding wordt rechtstreeks door de uitvoerder betaald aan de kinderopvangorganisatie, zodat ouders niet zelf hoeven te verrekenen.

Toetsing (zoals de arbeidseis) vindt plaats voortaan alleen prospectief: wijzigingen of vaststellingen leiden niet tot terugvorderingen bij de ouder(s) uit het verleden.

De kinderopvangorganisatie is verantwoordelijk voor wijzigingen in het aantal afgenomen uren en het uurtarief (in plaats van de ouder).

Belangrijkste risico's

Door de hervorming kunnen zowel de reële toegankelijkheid (is er plek?) als de financiële toegankelijkheid (is het betaalbaar?) van kinderopvang onder druk komen te staan.

De kinderopvangmarkt kampt al met personeelstekorten en een krap aanbod. Door de verwachte stijging in vraag kan deze spanning toenemen.

Doelmatigheid is belangrijk: publieke middelen moeten goed besteed worden, en risico op overcompensatie of inefficiëntie moet beperkt worden.

Er zijn 519 reacties op de internetconsultatie gekomen, van particulieren, gemeentes, kinderopvangorganisaties, de vakbonden en belangenorganisaties. Naast het beamen dat een eenvoudiger en betaalbaar stelsel zeer wenselijk is, zijn er de nodige zorgen zoals: de mogelijkheden voor uitbreiding zowel wv personeel als locaties, zijn er geen andere oplossingen nodig naast deze voorstellen zoals 1 jaar ouderschapsverlof, wat met de kinderen van niet werkende ouders, hoogste inkomens profiteren meer dan de lagere inkomens, grotere administratieve last en een controlerende functie bij de kinderopvang, is DAEB wel de juiste keuze wv overheids Grip – kinderopvangaanbieders dreigen dan te stoppen, investeringen lonen niet enz.

Vragen en opmerkingen vanuit de kenniskring:

- Aandacht voor kwetsbare doelgroep. waarvan een of beide ouders niet werken: voldoende plaatsen en financiering vanuit de gemeente – gaan zij ook 4% betalen, dan moet de gemeente bijbetalen
- Personeel: voldoende personeel en voldoende gekwalificeerd personeel – er zijn nu al landelijk 6000 vacatures in de kinderopvang
- Huisvesting
- Ben benieuwd naar de kwaliteit en sturing vanuit gemeente met het oog op specifieke doelgroepen bijvoorbeeld vve
- Wordt met de wijziging van het stelsel het doel bereikt: meer arbeidsparticipatie?
- Aantal beschikbare plekken voor doelgroepkinderen?
- GOAB/VVE: dat verloopt zoals als nu, blijft via de gemeenten lopen, alleen wordt de SPUK een BFU op termijn, zie verder in het verslag.

Maatregelen en waarborgen

Er komt monitoring van de effecten op toegankelijkheid en doelmatigheid: onder andere via kwartaalrapportages over aanbod, gebruik, tarieven en wachttijden.

Er is een geleidelijk ingroeipad: het nieuwe stelsel zal ingaan op 1 januari 2029, waardoor de sector tijd krijgt zich voor te bereiden.

De overheid indexeert de huidige maximum uursprijzen (MUP) in 2026 zodat de overgang soepeler verloopt.

Gemeenten krijgen meer ruimte om de ouderbijdrage te vergoeden voor kwetsbare groepen (via verruiming van artikel 1.13 Wko).

De kinderopvang wordt aangewezen als een Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB) om te voldoen aan EU-regels staatssteun.

Transparantie-maatregelen: beloning topfunctionarissen in de sector wordt gereguleerd via de Wet Normering Topinkomens (WNT); de sector moet gegevens openbaar maken en er komt toezicht op overcompensatie.

Verdere verkenningen

Het kabinet verkent of er tariefregulering moet komen (om prijsstijgingen te beperken). Tot nu toe is er echter besloten niet generiek te reguleren vanwege grote variatie in kostprijzen.

Het kostprijsonderzoek ("Dé kostprijs bestaat niet") laat zien dat de kosten per kind/uur sterk variëren, mede door personeelskosten, regio, etc.

Tijdpad & vervolg

Het wetsvoorstel voor het nieuwe financieringsstelsel is gepubliceerd voor internetconsultatie.

De daadwerkelijke invoering staat gepland per 1 januari 2029, met in de tussentijdse jaren ingroeimogelijkheden

Conclusie

Het kabinet kiest in deze brief duidelijk voor eenvoud, zekerheid en betaalbaarheid in het nieuwe financieringsstelsel voor kinderopvang. Tegelijkertijd erkent het de risico's voor zowel de toegankelijkheid als de doelmatigheid van het stelsel en onderneemt al een aantal maatregelen om deze risico's te beperken. De sector krijgt meer ruimte en tijd om zich aan te passen en de ouders krijgen meer zekerheid.

Peuter-kleuter consultatie

Het Tijdelijk besluit peuter-kleutergroepen maakt het voor kindercentra en scholen mogelijk om gezamenlijk een peuter-kleutergroep aan te bieden. Het gaat om een tijdelijke periode van vier jaar. Die periode start aan het begin van schooljaar 2027/2028. Maximaal 200 peuter-kleutergroepen mogen deelnemen als ze voldoen aan de voorwaarden uit dit besluit (zoals bijvoorbeeld gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld).

Tijdens deze periode wordt onderzoek gedaan naar deze groepen. Bijvoorbeeld naar de gevolgen van deze groepen voor kinderen, hun ouders en betrokken medewerkers.

Er zit geen financiering aan dit voorstel en bij meer dan 200 inschrijvingen zal er een loting plaatsvinden. Voor de huidige peuter-kleutergroepen betekent dit bij uitloting dat ze alleen door kunnen gaan binnen de huidige wet- en regelgeving.

Wijziging besluit basisvoorwaarden kwaliteit ve vertraagd

Update wijziging Besluit basisvoorwaarden kwaliteit ve:

- Het Besluit is vrijdag 31 oktober behandeld in de Ministerraad en is aangenomen. Nu gaat het door naar de Raad van State. Beoogde ingangsdatum was eerst 1 januari 2026.
- Inwerkingtreding formatieve inzet beroepskrachten in opleiding: 1 juli 2026.
- Toevoegen van de vaardigheid interactief voorlezen: 1 augustus 2027 i.v.m. aanpassing kwalificatiedossier.

Deel 2: OAB onderzoeken

Eindrapport EVENING

Uitbreiding naar 960 uur VE

De uitbreiding van het aanbod leidde tot meer gebruik van VE-uren door doelgroepeuters.

Voor de doelgroepeuters werden significante positieve effecten gevonden op: taalontwikkeling, executieve functies en fijne motoriek, plus positiever sociaal-emotioneel gedrag

De werkingsmechanismen blijken te zijn: ruimer aanbod → meer gebruik → meer blootstelling aan gestructureerde, intensieve educatieve activiteiten in kleine groepen.

Inzet pbm'er

Tijdens de periode 2021-2023 nam de educatieve proceskwaliteit van VE duidelijk toe, wat indicatief is voor een positief effect van de beleidsnorm voor de beleidsmedewerker.

Conclusies & beleidsaanbevelingen

Beide beleidsmaatregelen — het ruimer urenaanbod én de urennorm voor de pedagogisch beleidsmedewerker — blijken effectief te zijn voor doelgroepeuters.

Het ruimer urenaanbod verdient continuering en uitbreiding: bijvoorbeeld eerder starten (vanaf 2 jaar) of meer uren per week.

Voor de beleidsprofessional-norm geldt: hoewel effectief, blijft er variatie in de wijze van inzet, en de effecten zijn sterker in centra met een hoog aandeel doelgroepeuters. Aanbevolen wordt een minimumnorm per kindcentrum te overwegen (bijv. 80 uur per VE-groep per jaar) om ook centra met minder doelgroepeuters te versterken.

De onderwijsinspectie heeft een voorkeur voor een minimum aantal uren per groep i.p.v. een aantal minimum uren per kind.

Gemeenten bekostigen nu ook al meer dan 10 uur inzet pbm'er per doelgroepkind per jaar:

- ✓ aanvullende uren bovenop die 10 uur per kind – ook tijdelijk (alleen in 2026 bijvoorbeeld ivm besteden OAB budget in deze periode)
- ✓ het takenpakket uitbreiden van de pbm'er

Vervolgonderzoek is aanbevolen, onder andere naar: de optimale startleeftijd (vanaf 2 jaar), effecten op latere leeruitkomsten (zoals begrijpend lezen en rekenen in groep 3) en hoe de beleidsprofessional het meest effectief ingezet kan worden.

LKK meting 2024

Belangrijkste bevindingen

De emotionele proceskwaliteit (een ondersteunende, responsieve sfeer) is in 2024 gemiddeld goed, in alle opvangtypen, en vertoont een lichte stijging t.o.v. 2017.

De educatieve proceskwaliteit (stimuleren van spel/exploratie, taal, breder kind-ontwikkelingsaanbod) is gemiddeld lager dan de emotionele kwaliteit, maar vertoont ook een stijgende trend. Vooral bij de kinderdagopvang is de verbetering duidelijk.

Een aandachtspunt is groepssocialisatie (hoe goed medewerkers de interactie tussen kinderen stimuleren): gemiddeld laag in alle sectoren en zelfs licht afgenomen.

Omgevingskwaliteit (inrichting, materiaal, dagprogramma, ouderbetrokkenheid): gemiddeld op orde in alle opvangtypen. Er is een duidelijke dip tijdens de coronaperiode, maar inmiddels is herstel zichtbaar.

Wat minder aandacht krijgt: diversiteit & inclusie in de omgeving. Sinds 2021 is er wel een lichte verbetering, behalve in de buitenschoolse opvang.

Activiteitsaanbod & pedagogisch klimaat: veel variatie in hoe vaak en welke soorten activiteiten worden aangeboden. Samenspel, exploratie, motorische activiteiten en taal komen het meest voor. Minder vaak: activiteiten voor wetenschap/techniek, burgerschap.

Werkbeleving van medewerkers: na corona is de werkbeleving verslechterd. In 2024 is deze iets beter in kinderdag- en peuteropvang, maar in de buitenschoolse opvang verder verslechterd.

Trends & conclusies

Sinds de start van de LKK in 2017 (en langer) is er over het algemeen sprake van een stijgende lijn in kwaliteit van de kinderopvang.

Echter: in 2024 zijn er signalen van een afname van kwaliteit, met name in de buitenschoolse opvang, en in onderdelen zoals werkbeleving en activiteitsaanbod.

De sector staat onder druk: personeelstekorten, veranderende wetgeving, stijgende kosten, en een stelselherziening spelen mee. Deze context maakt monitoring van kwaliteit extra belangrijk.

Studie Fukkink over 110 peuters overgang naar basisschool

De onderzoekers volgden in Nederland 110 peuters bij de overgang naar de basisschool en evalueerden bij de kinderen zelfregulatie, sociale competentie en welzijn. Het blijkt dat de overgang naar de basisschool minder problematisch is en het welbevinden groter, als de kinderen in de voorschoolse periode een hoog niveau van 'surgency' vertonen. Het gaat om kenmerken als vrolijkheid, enthousiasme, spontaniteit en neiging tot sociaal contact. Ook blijkt uit het onderzoek dat kinderen uit de kinderopvang hogere niveaus van sociale competentie vertonen dan kinderen uit de gastouderopvang. Conflicten tussen pp 'ers en kinderen in de opvang werkten negatief door als de kinderen op de basisschool kwamen.

Kennisrotonde over bereik ve

Het bereik van ve blijkt de afgelopen jaren af te nemen wat reden is tot zorg.

Omdat de redenen om niet deel te nemen aan voorschoolse educatie uiteenlopen, zouden de maatregelen om de deelname te verhogen ook divers moeten zijn. Het is aannemelijk dat een combinatie van verschillende maatregelen effectief is, bijvoorbeeld zowel complexe financiële stelsels verminderen als het vertrouwen van ouders vergroten.

Twee onderzoekers van Sardes noemen een aantal punten waar gemeenten hun voordeel mee kunnen doen, als ze het bereik van ve willen verbeteren:

- Administratieve barrières verlagen leidt tot een hogere deelname aan voorschoolse voorzieningen door doelgroepkinderen. Persoonlijke hulp bij inschrijving, zoals formulieren invullen of uitlegvideo's in de communicatie gebruiken, verhoogt significant het aantal inschrijvingen van gezinnen met een lagere sociaal-economische status.
- Er zijn aanwijzingen dat het verbeteren van de beschikbaarheid van de ve tot een (beperkte) hogere deelname aan voorschoolse educatie leidt.
- Lagere kosten kunnen een positieve invloed hebben op deelname van ve, tonen verschillende onderzoeken aan. Maar dit geldt alleen als de kostenreductie substantieel is.
- Informatiecampagnes van de overheid of (kinderopvang)organisaties kunnen nuttig zijn om het vertrouwen van ouders in kinderopvang in het algemeen en ve in het bijzonder te vergroten.

Studie uit Duitsland waarom lage SES niet deelneemt aan KOV

Het doel is te onderzoeken of het bieden van extra ondersteuning bij de aanvraagprocedure het gebruik van kinderopvang onder lagere-SES gezinnen kan vergroten.

Belangrijkste bevindingen

De extra ondersteuning leidde tot een significante toename in kinderopvanginschrijving onder lagere-SES gezinnen.

Dit duidt erop dat de aanvraagprocedure (en de barrières daarin) een belangrijke factor is in het verklaren waarom lagere-SES kinderen minder vaak kinderopvang gebruiken.

De effecten zijn het grootst bij gezinnen waarvan verwacht wordt dat ze het meeste zouden profiteren van kinderopvang (qua ontwikkeling/educatie) — met andere woorden: de ondersteuning werkt waar de ongelijkheid het sterkst is.

Conclusies

Administratieve/informatieve hindernissen vormen een belangrijke oorzaak van de sociaaleconomische kloof in kinderopvangdeelname.

Beleidsmaatregelen die zich richten op het verminderen van deze barrières — bijvoorbeeld door het aanbieden van hulp bij aanvragen, vereenvoudiging van formulieren, extra communicatie en outreach — kunnen effectief zijn in het vergroten van de deelname van lagere-SES gezinnen.

Dergelijke interventies kunnen helpen om kinderopvang-participatie meer gelijk te maken en daarmee mogelijk ook bij te dragen aan (sociale) gelijkere kansen voor kinderen.

CPB-studie leerwinsten basisscholen

Het Centraal Planbureau onderzocht verschillen in leerwinst tussen basisscholen. Leerwinst gaat over de kennisopbouw van leerlingen: door gegevens uit het leerlingvolgsysteem te gebruiken, waarmee de vooruitgang van kinderen gevolgd wordt, bekeek men hoeveel een kind heeft geleerd op de basisschool. Eerder kon alleen worden gekeken naar het niveau aan het einde van de basisschool.

Tussen basisscholen zijn er substantiële verschillen in de gemiddelde vooruitgang van leerlingen. Die verschillen kunnen beslissend zijn voor het schooladvies dat een kind meekrijgt voor de middelbare school. Leerlingen met een lage startscore (aan het begin van de basisschool) groeien gemiddeld genomen sneller. Ook laat het onderzoek zien dat hoe langer de leraren in dienst zijn op een school, des te groter de leerwinst van de kinderen is. Het onderzoek laat een positieve relatie zien tussen schoolleerwinst en de gemiddelde opleiding van ouders, ook als gecorrigeerd wordt voor de vaardigheden van leerlingen aan het begin van de basisschool (startscores) van leerlingen. Volgens de onderzoekers kan dit er op wijzen dat leerlingen met HBO of WO opgeleide ouders vaker op kwalitatief goede scholen terechtkomen, of dat die leerlingen meer ondersteuning ontvangen van hun ouders, bijvoorbeeld in de vorm van bijles.

Deel 3: GOAB-ondersteuning schooljaar 2025/2026

Webinar regionaal samenwerken

Veel gemeenten, schoolbesturen en ve-aanbieders zien de meerwaarde van regionale samenwerking rondom het onderwijsachterstandenbeleid. De voordelen zijn onder andere: meer duidelijkheid en gelijke mogelijkheden voor ouders en kinderen, eerlijke en efficiëntere subsidiëring en minder dubbel werk. Maar de praktische uitwerking is niet altijd gemakkelijk en kan vastlopen door bijvoorbeeld een gebrek aan kennis en gedeelde visie, of bureaucratische obstakels.

Twee regio's gaan in op wat voor hen de voordelen zijn van regionale samenwerking, maar vertellen ook van de hobbels die zij tegenkomen. De twee regio's zijn Bevelanden en IJmond.

Ve in asielopvang

Een checklist met 8 aandachtspunten voor gemeenten over hoe organiseer je ve voor peuters in de asielopvang. Twee aandachtspunten zijn: Haal alle betrokken partijen om de tafel en als tweede start met een pilotjaar en evaluatieafspraken.

Handreiking Financiën 2026 en verder

De handreiking biedt gemeenten praktische handvatten en goede voorbeelden, ter inspiratie om eigen keuzes te maken over de besteding van de GOAB-middelen in 2026 en verder. Het is begin 2026 openbaar.

Vroegschoolse Educatie

Een handreiking over hoe je als gemeente invloed kunt uitoefenen op het aanbod van de vroegschool na het ve-aanbod. We zoomen in op de overdracht, de doorgaande lijn en het aanbod in de kleutergroepen. Er wordt inzicht geboden hoe de middelen van scholen en schoolbesturen voor OAB te vinden zijn en hoe je met deze informatie een goed gesprek kan voeren. Maart 2026 gereed.

Kwaliteitscyclus

In deze handreiking (begin 2026 gereed) gaan we in wat een passende kwaliteitscyclus vve is en hoe dit ingevuld kan worden. Er is extra aandacht voor onderdeel resultaatafspraken vve.

Doorgaande lijn

Het doel van de handreiking (april 2026) is gemeenten, ve-aanbieders en onderwijs te inspireren bij het invulling en uitvoering geven aan de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool.

Afspraken met JGZ

Het doel van deze bijeenkomst (maart 2026) is gemeenten te inspireren hoe zij met JGZ-afspraken kunnen maken over vve, zoals de doelgroepindicering en -toeleiding.

Inclusieve opvang

Het doel van deze bijeenkomst (begin 2026) is om gemeenten en ve-aanbieders informatie te geven en te inspireren op het onderwerp inclusieve kinderopvang, wat het inhoudt en wat de mogelijke consequenties zijn voor het ve-aanbod.

Gemeenteraadsverkiezingen

Het doel van deze factsheet (april 2026) is om (nieuwe) raadsleden of (nieuwe) wethouder(s) in een toegankelijk product het belang van vve en OAB in te laten zien.

GOAB en aanpalend beleid

De handreiking is bedoeld voor gemeenteambtenaren die (mede)verantwoordelijk zijn voor het GOAB-beleid. We willen hen informeren én inspireren om onderwijsachterstandenbeleid in een bredere context aan te pakken. Het verschijnt begin 2026.

FINANCIEN 2026

Er is minder budget voor GOAB in 2026 t.o.v. 2025, gemiddeld 10%. Qua subsidie-systematiek geldt dat ve-aanbieders al enige tijd geleden subsidie voor 2026 hebben aangevraagd. Dit betekent mogelijk dus stellen van prioriteiten/voeren van lastige gesprekken. Maar tegelijkertijd is er een slotjaar waarin reserves zoveel mogelijk opgemaakt dienen te worden. Net als 4 jaar geleden krijgen we vragen over nuttige, incidentele inzet. In het verleden was bijvoorbeeld opleiding en materiaal voor vve.

Vraag 1: De korting op GOAB-budget voor jouw gemeente 2026 is bekend. Wat zijn in grote lijnen de gevolgen hiervan voor jouw gemeente?

In de poll:

We kunnen deze korting prima opvangen in 2026 zonder reserves te hoeven inzetten

24% (7)

We kunnen deze korting prima opvangen in 2026 door reserves in te zetten

41% (12)

We zien dat we al vanaf 2026 GOAB-activiteiten moeten afbouwen/stoppen

0% (0)

Ik heb dit nu nog onvoldoende in zicht

24% (7)

Anders

10% (3)

De meeste gemeenten worden gekort in 2026, al zijn er wel uitzonderingen, gemeenten die meer ontvangen in 2026. Voor gemeenten die het minimumbedrag ontvangen verandert er niets. Echter, zij hebben so wie so moeite om de begroting rond te krijgen, de gemeente moet bijleggen bij het GOAB.

Anders: de reserves worden ingezet en dan zijn er nog tekorten die worden bekostigd uit de gemeentelijke middelen.

2027: die 10% korting van 2026 wordt niet hersteld in 2027. Het CBS is bezig met een herijking van de indicatoren, gaat mn over de achtergrondkenmerken, hierdoor worden wel beperkte herverdeeffecten verwacht. Gemeenten zijn overigens zelf ook de indicatoren aan het aanpassen, bv de indicator schuldhelpverlening. De verwachting is dat er in 2027 nog sprake is van de SPUK. In 2028 wordt deze dan omgezet in een BFU. Bij een BFU vervalt de SISA en is er alleen nog sprake van monitoring – alleen op de inhoud, niet op de financiën.

Vraag 2: De subsidieaanvragen van ve-partners zijn waarschijnlijk al enige tijd geleden gedaan en dus is nu in beeld of e.e.a. passend is. Wat zijn in grote lijnen de gevolgen hiervan voor jouw gemeente?

- We kunnen alle aangevraagde subsidies binnen budget 2026 (en evt. reserves) honoreren
- We gaan in gesprek met ve-aanbieders met verzoek/mededeling dat subsidiebedrag naar beneden wordt bijgesteld
- We gaan schriftelijk kenbaar maken dat vanwege lager GOAB-budget zij een lager subsidiebedrag krijgen
- Ik heb dit nu nog onvoldoende in zicht
- Anders

In de poll:

We kunnen alle aangevraagde subsidies binnen budget 2026 (en evt reserves) honoreren

76% (20)

We gaan in gesprek met ve-aanbieders met verzoek/mededeling dat subsidiebedrag naar beneden wordt bijgesteld

11% (3)

We gaan schriftelijk kenbaar maken dat vanwege lager GOAB budget zij een lager subsidiebedrag krijgen

0% (0)

Ik heb dit nu nog onvoldoende in zicht

11% (3)

Anders

0% (0)

Vragen en opmerkingen:

- Mag je de helft van het budget 2026 reserveren voor 2027: ja dat mag!
- In de gemeente [x] hebben we geen plafond voor de subsidies ve. Dat betekent dat alle aanvragen worden gehonoreerd en er dus niet wordt gekort, ook al blijkt aan het einde van het jaar dat we een tekort hebben.
- Onduidelijkheid over de berekening van de hoogte van het bedrag dat een gemeente ontvangt: bedrag per doelgroepkind varieert bij vergelijken tussen gemeentes. Dat is zo omdat binnen de

landelijke 15% van CBS ook nog gekeken wordt hoeveel verwachte onderwijsachterstanden een kind heeft en hoe meer dat is, des te meer geld komt er mee met dit kind. Dus als 2 gemeenten ieder 20 doelgroeppeuters volgens het CBS hebben, kunnen ze een aanzienlijk verschillend budget hebben. Wij kunnen zelf niet achter de gebruikte data van het CBS kijken. Zie verder bv [Prognose GOAB 2026 | Angelique de Leeuw | 31 commentaren](#)

Vraag 3: Welke tips heb jij voor je collega-ambtenaren voor een zinvolle incidentele inzet van de GOAB-middelen in slotjaar 2026?

- ✓ Bovenformatieve inzet in de VE
- ✓ Aanschaf methodes, kvs
- ✓ Professionalisering

Opmerking: door de wisselende budgetten en door de systematiek voorlopig budget en definitief budget is het lastig om goed beleid te kunnen voeren. Je kan de partners geen langdurig perspectief bieden terwijl de effecten van ingezet beleid vaak na een paar jaar pas te zien is.

PEUTER-KLEUTER EN VVE

Historie

Vanaf begin jaren '90 kwamen brede scholen op in grote steden. In begin vooral rond achterstandswijken om een via andere organisaties samen met school de kinderen meer ondersteuning te bieden. Midden jaren '90 werd het door het Rijk in bredere zin gestimuleerd.

In 2010 werd voor het eerst de term Integraal Kindcentrum genoemd met als doel onderwijs, opvang en peuterspeelzaalwerk nauwer te laten samenwerken.

Een IKC gaat verder dan de brede school. In een IKC werken medewerkers in één organisatie gezamenlijk onder één dak aan dezelfde doelen en in hetzelfde pedagogisch klimaat.

In de periode 2011-2015 was er op dertig basisscholen een pilot voor peuters met kans op een (taal)achterstand. Zij kregen voorschoolse educatie in de leeromgeving van de basisschool. De activiteiten waren gericht op een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn. Hoewel pilots succesvol bleken is niet besloten dit door te zetten, mede vanwege lastige bestaande wet- en regelgeving.

Vanaf circa 2014 kwamen de eerste stichtingen in het leven die zowel kinderopvang als school in zich hadden. Die hadden en hebben vaak nog wel gescheiden vormen (kinderopvang en onderwijs).

Rond 2018/2019 kwamen er lokaal peuter-kleuterklassen op. Bekende voorbeelden als de Wijde Wereld in Uden experimenteerden daar al wat langer mee, wat officieel niet kon binnen de regelgeving.

Eind 2019 heeft D'66 motie ingediend die is aangenomen om peuter-kleutergroepen mogelijk te maken in de toekomst in belang van de ontwikkeling van het kind.

Ook hoor je soms de term groep 0, wat vaak als instroomgroep gebruikt wordt voor kinderen die in afzienbare tijd 4 worden, maar als 3 jarigen al enkele dagen naar school gaan.

Zie ook:

<https://netwerkkindcentra.nl/wp-content/uploads/2024/09/Factsheet-Peuterkleutergroep-VNK.pdf>

<https://expertisecentrumkinderopvang.nl/bibliotheek/praktijkvoorbeelden/werken-met-peuters-en-kleuters-in-een-groep>

[Effect van integratie opvang en onderwijs op ontwikkeling peuters en kleuters](#)

GOAB brochure ve in andere vormen:

‘In het land vinden diverse experimenten plaats met peuter-kleuter combinaties. Dit zijn groepen waar zowel peuters (kinderopvang) als kleuters (onderwijs) een gezamenlijk aanbod krijgen met een leerkracht en een pedagogisch professional. De motieven daarvoor verschillen weliswaar, maar personele- en groepsoverwegingen en het versterken van de doorgaande lijn zijn belangrijke motieven. Er is onderzoek gedaan door de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Utrecht (2023), waarin negen vormen van peuter-kleutergroepen onderscheiden worden. Deze samenwerkingen richten zich nog niet per se op vengroepen. Het onderzoek laat voorzichtig eerste positieve resultaten zien. Het algemene beeld dat uit het onderzoek naar boven komt, is dat de proceskwaliteit niet minder is dan in aparte groepen. De interprofessionele samenwerking kan nog wel wat versterking gebruiken. Een vorm van de peuter-kleutercombinatie is dat er wel twee aparte groepen zijn, maar de kinderen en de professionals gezamenlijke activiteiten doen en bijvoorbeeld ook speelruimtes delen. Hierdoor blijven de peuters wel in een stamgroep aanwezig.’

Voorbeelden/uitwisseling

Er zijn verschillende gemeentes met een peuter-kleutergroep zoals [x] ([x]), [x] en een aantal gemeenten overweegt om te gaan starten met een peuter-kleutergroep. De meeste gemeenten voeren geen actief beleid, maar wachten de initiatieven vanuit het werkveld af. Gemeentes gedogen peuter-kleutergroepen vaak, ondanks kritiek van de toezichthouders. Als gemeente kun je er voor kiezen om beredeneerd niet te handhaven, dus tegen het advies van de GGD in niet handhaven’

Voor welke kinderen is een peuter-kleutergroep positief: bv voor nieuwkomers, kinderen die nog geen onderwijs gehad hebben, om de onderinstroom tegen te gaan, voorkomen van plaatsing in speciaal onderwijs. In [x] zijn deze groepen ook open in de vakantie.

IN DE ETALAGE

x

GOAB STILTE VOOR DE STORM?

Er zijn net landelijke verkiezingen geweest, er komen snel gemeenteraadsverkiezingen én waarschijnlijk gaat er per 1/1/27 de SPUK verdwijnen. Dit betekent dat ambtenaren mogelijk het GOAB dossier nu even wat laten

rusten, terwijl ze dan straks vol aan de bak moeten. Wat kun je nu al wel doen? Hoe houd je het vve-veld actief?

- Aan de slag met OAB 2027-2030, stilstand kan niet.
- Goed samenwerken in het veld en daar de nieuwe wethouders in mee nemen.
- Bij evaluatie ook gebruikmaken van alle landelijke onderzoeken!
- Overdrachtdossier op voor het nieuwe beleid 27-30, met de beleidspunten en het benodigde budget (dit ivm het overgaan van de SPUK in een BFU)
- Gesprekken plannen met de nieuwe wethouder en gemeenteraad: informeren en budgetten bewaken
- Jaarverantwoordingen bespreken met de bestuurders
- Kortom: alvast beleid voor de komende jaren inclusief financiering vastleggen en informeren, informeren en informeren.

EVALUATIE EN AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de [LinkedIn](#)-GOAB-groep en [nieuwbrieven](#) om op de hoogte te blijven.

De volgende GOAB-bijeenkomst wordt gehouden op 24 maart 2026 van 13.30 – 16.00 uur in BCN Eindhoven. Dit is een fysieke bijeenkomst waarbij ook vve-aanbieders van harte welkom zijn.

Zouden jullie de “eigen” vve-aanbieders willen uitnodigen – wij hebben deze gegevens niet - en hen vragen zich op te geven bij ons – dit ivm de reservering van de zaal?

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via de email: h.baukema@cedgroep.nl